

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Oktawian Nawrot

Agnieszka Ewa Kaczmarek (ławnik Sądu Najwyższego)

w sprawie z wniosku C. B.

z udziałem T. S. i A. K.

o stwierdzenie nabycia spadku po I. K.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych 8 lutego 2023 r.

skargi nadzwyczajnej wniesionej przez Prokuratora Generalnego od postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z 18 marca 2021 r.,
sygn. II Ns 689/20:

- 1. uchyla w całości zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi;**
- 2. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania wywołane wniesieniem skargi nadzwyczajnej.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 18 marca 2021 r. (II Ns 689/20) Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, po rozpoznaniu sprawy z wniosku C. B. z udziałem T. S. i A. K. o stwierdzenie nabycia spadku po I. K., stwierdził, że spadek po I. K. zmarłej [...] 2019 r. w Ł., ostatnio stale zamieszkałej w Ł., na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza nabyli: mąż C. K., córka C. B., córka T. S. i wnuczka A. K. po 1/4 (jednej czwartej) części każde z nich. W uzasadnieniu powyższego

orzeczenia Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi przyznał, że ustalając krąg spadkobierców błędnie odczytał datę zgonu małżonka spadkodawczyni C. K. (2020 r. zamiast 2000 r.) i w konsekwencji stwierdził, że również C. K. dziedziczył po I. K..

Powyższe postanowienie Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z 18 marca 2021 r. zostało zaskarżone przez wnioskodawczynię C. B.. W apelacji wskazała ona na pomyłkę sądu co do uznania C. K. za spadkobiercę po I. K., albowiem nie dożył on otwarcia spadku. Sąd Okręgowy w Łodzi postanowieniem z dnia 23 lipca 2021 r., sygn. III Ca 891/21 apelację odrzucił. Powodem odrzucenia było niezuzupełnienie przez skarżącą braków formalnych apelacji.

Postanowieniem z 12 kwietnia 2022 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi oddalił również wniosek C. B. o zmianę postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku po I. K..

Skargę nadzwyczajną od prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z 18 marca 2021 r. złożył Prokurator Generalny (dalej: „skarżący”). W piśmie z 16 sierpnia 2022 r. zaskarżył je w całości i na podstawie art. 89 § 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2021, poz. 1904 ze zm., dalej: „u.SN”) zarzucił mu:

1) naruszenie zasady ochrony zaufania obywateli do państwa, w szczególności w kontekście realizacji zasady bezpieczeństwa prawnego, zawartej w art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także naruszenie prawa do odpowiednio ukształtowanej procedury sądowej, zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności, wyrażonego w art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz konstytucyjnego prawa do własności i dziedziczenia, chronionego w ramach art. 64 ust. 1 i 2 oraz art. 21 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, polegające na wydaniu przez Sąd orzeczenia o stwierdzeniu nabycia spadku po zmarłej I. K., pomimo nieustalenia prawidłowego kręgu spadkobierców wobec majątku spadkowego, uniemożliwiając tym samym należyte uporządkowanie spraw spadkowych po rodzicach wnioskodawczyni, w tym po spadkodawczyni;

2) naruszenie w sposób rażący przepisów prawa procesowego, tj. art. 670 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., poprzez

jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na braku wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego przez pominięcie m.in. dowodu z aktu zgonu C. K., co skutkowało błędnym ustaleniem kręgu spadkobierców;

3) naruszenie w sposób rażący przepisów prawa materialnego, tj. art. 927 § 1 k.c. w zw. z art. 931 § 1 k.c., poprzez dokonanie błędnej wykładni, której skutkiem było przyjęcie, że spadek po I. K. zmarłej 28 listopada 2019 r. w Łodzi na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza nabył w 1/4 części mąż C. K., podczas gdy zmarł on 15 sierpnia 2000 r., a zatem nie mógł nabyć spadku po I. K., albowiem w chwili jego otwarcia już nie żył.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z pozostawieniem temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania ze skargi nadzwyczajnej, ewentualnie uchylenie prawomocnego postanowienia i wydanie orzeczenia co do istoty sprawy.

W uzasadnieniu skargi nadzwyczajnej Prokurator Generalny wskazał, że kwestionowane orzeczenie naruszyło zarówno zasady i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jak również w sposób rażący naruszyło prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie. Doszło zatem do naruszenia przepisów procedury cywilnej, a w konsekwencji naruszenia prawa materialnego. Sąd *meriti* nie mógł uznać C. K. za spadkobiercę wobec bezwzględnego charakteru przepisu art. 927 § 1 k.c. Suma powyższych uchybień spowodowała, że uchylenie wskazanego wyżej postanowienia stało się konieczne dla zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Okoliczność, że wydane postanowienie jest niewykonalne dla spadkobierców pozwala ponadto uznać, iż jego uchylenie jest konieczne dla zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Zdaniem skarżącego, w niniejszej sprawie stwierdzone naruszenia opisane w poszczególnych zarzutach skargi wykazują większą wagę niż stabilność prawomocnego orzeczenia sądowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nadzwyczajna jest zasadna i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 89 § 1 u.SN, jeżeli jest to konieczne dla zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, od prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego lub sądu wojskowego kończącego postępowanie w sprawie może być wniesiona skarga nadzwyczajna, o ile:

1) orzeczenie narusza zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji, lub

2) orzeczenie w sposób rażący narusza prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, lub

3) zachodzi oczywista sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego

- a orzeczenie nie może być uchylone lub zmienione w trybie innych nadzwyczajnych środków zaskarżenia.

Skargę nadzwyczajną, co do zasady, wnosi się w terminie 5 lat od dnia uprawomocnienia się zaskarżonego orzeczenia, a jeżeli od orzeczenia została wniesiona kasacja albo skarga kasacyjna w terminie roku od dnia rozpoznania (art. 89 § 3 zd. 1 u.SN). Stosownie do art. 115 § 1 u.SN, jedynie przejściowo, w okresie 6 lat od dnia wejścia w życie ustawy, skarga nadzwyczajna może być wniesiona od prawomocnych orzeczeń kończących postępowanie w sprawach, które uprawomocniły się po 17 października 1997 r. W takim przypadku, zgodnie z art. 115 § 1a u.SN, skarga nadzwyczajna może być wniesiona wyłącznie przez Prokuratora Generalnego lub Rzecznika Praw Obywatelskich. Ponadto, od tego samego orzeczenia w interesie tej samej strony skarga nadzwyczajna może być wniesiona tylko raz (art. 90 § 1 u.SN).

Skarga nadzwyczajna jest instrumentem szeroko rozumianego wymiaru sprawiedliwości w znaczeniu określonym w art. 175 ust. 1 Konstytucji. Jej celem jest wyeliminowanie z obrotu wadliwych, a jednocześnie naruszających zasady sprawiedliwości społecznej, orzeczeń sądowych, które dotyczą konkretnych, zindywidualizowanych podmiotów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego

z 3 kwietnia 2019 r., I NSNk 2/19; wyroki Sądu Najwyższego: z 9 grudnia 2020 r., I NSNu 1/20; z 13 stycznia 2021 r., I NSNk 3/19; z 19 stycznia 2022 r., I NSNc 216/21; z 7 września 2022 r., I NSNc 530/21; z 21 września 2022 r., I NSNc 544/21; z 12 października 2022 r., I NSNc 716/21 i z 23 listopada 2022 r., I NSNc 707/21). Rolą kontroli nadzwyczajnej nie jest jednak eliminowanie wszystkich wadliwych orzeczeń. Wyjątkowość orzekania w ramach tej instytucji powinna dotyczyć tylko tych z nich, które nie dadzą się pogodzić z podstawowymi zasadami demokratycznego państwa prawnego, będąc *prima facie* orzeczeniami w sposób elementarny niesprawiedliwymi.

Na podmiocie wnoszącym skargę nadzwyczajną spoczywa w pierwszej kolejności powinność wykazania zaistnienia w danej sprawie przynajmniej jednej z przesłanek szczegółowych – uchybień wymienionych w art. 89 § 1 pkt 1-3 u.SN. Ponadto, skarga nadzwyczajna musi nawiązywać do przesłanki ogólnej (funkcjonalnej), wskazanej w art. 89 § 1 *in principio* u.SN, która wymaga równoczesnego wykazania, że uwzględnienie skargi nadzwyczajnej jest konieczne dla zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej.

Ścisłe określenie przesłanek przedmiotowych skargi nadzwyczajnej związane jest z jej funkcją ochronną w ujęciu Konstytucji, tj. z jednej strony, z dążeniem do zapewnienia prawidłowości działania organów władzy publicznej (art. 7 w zw. z art. 2 Konstytucji), a z drugiej strony, z konieczną ochroną stabilności i prawomocności orzeczeń sądowych oraz kształtowanych przez nie stosunków prawnych (art. 45 w zw. z art. 2 Konstytucji, zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 października 2020 r., I NSNc 22/20; wyroki Sądu Najwyższego: z 13 stycznia 2021 r., I NSNk 3/19; z 19 stycznia 2022 r., I NSNc 216/21; z 7 września 2022 r., I NSNc 530/21; z 21 września 2022 r., I NSNc 544/21; z 12 października 2022 r., I NSNc 716/21 i z 23 listopada 2022 r., I NSNc 707/21). Ochrona powagi rzeczy osądzonej (*res iudicata*), a przez to stabilności prawa, należy do fundamentów demokratycznego państwa prawnego i znajduje głębokie uzasadnienie aksjologiczne. Z tego względu – jak wskazuje się w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej: „ETPC”) – nadzwyczajne środki zaskarżenia muszą być uzasadnione okolicznościami o istotnym i niewątpliwym charakterze,

korygującym fundamentalne wady rozstrzygnięć jurysdykcyjnych, niweczące podstawową funkcję wymiaru sprawiedliwości (wyrok ETPC z 24 lipca 2003 r., *Riabykh przeciwko Rosji*, skarga nr 52854/99). Nie mogą przy tym inicjować *de facto* dodatkowej kontroli instancyjnej. Dopuszczalny na gruncie Europejskiej Konwencji Praw Człowieka środek kontroli musi wobec tego sprawiedliwie wyważyć między prywatnymi interesami a ochroną pewności prawa, w tym ochroną powagi rzeczy osądzonej, od których zależy efektywność funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości.

Konstrukcyjnym założeniem skargi nadzwyczajnej jest więc takie określenie jej przesłanek, by służyła ona eliminowaniu z obrotu orzeczeń sądowych obarczonych wadami o fundamentalnym znaczeniu w świetle zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. W konsekwencji, stwierdzone naruszenia muszą być na tyle poważne, by wzgląd na całokształt zasady wynikającej z art. 2 Konstytucji nakazywał ingerencję w powagę rzeczy osądzonej (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 9 grudnia 2020 r., I NSNu 1/20; z 13 stycznia 2021 r., I NSNk 3/19; z 19 stycznia 2022 r., I NSNc 216/21; z 7 września 2022 r., I NSNc 530/21; z 21 września 2022 r., I NSNc 544/21; z 12 października 2022 r., I NSNc 716/21 i z 23 listopada 2022 r., I NSNc 707/21).

Dokonując wstępnej oceny skargi nadzwyczajnej Sąd Najwyższy nie stwierdził istnienia okoliczności, które mogłyby prowadzić do wniosku, że w niniejszej sprawie jest ona niedopuszczalna, co skutkowałoby jej odrzuceniem *a limine*, bez potrzeby merytorycznego zbadania podniesionych w niej zarzutów. Została ona wniesiona przez Prokuratora Generalnego, który jest jednym z dwóch podmiotów wskazanych w art. 115 § 1a u.SN, uprawnionych do wnoszenia skarg nadzwyczajnych od orzeczeń, które uprawomocniły się przed dniem wejścia w życie ustawy o Sądzie Najwyższym. Zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi nie mogło zostać, na dzień wniesienia skargi, uchylone ani zmienione w trybie innych nadzwyczajnych środków zaskarżenia. Oceny tej nie zmienia fakt, że apelacja wnioskodawczyni została odrzucona, z uwagi na nieuzupełnienie przez nią braków formalnych. Należy zatem

stwierdzić, że nie zachodziły przeszkody do merytorycznego rozpoznania wniesionej przez Prokuratora Generalnego skargi nadzwyczajnej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalił się już pogląd, że konstrukcja skargi nadzwyczajnej wymaga, aby w pierwszej kolejności dokonać oceny występowania przesłanek szczegółowych, a następnie weryfikacji czy wystąpiła również przesłanka ogólna (funkcjonalna). W rozpoznawanej skardze nadzwyczajnej Prokurator Generalny sformułował przeciwko zaskarżonemu orzeczeniu zarzuty odwołujące się do dwóch przesłanek szczegółowych określonych w art. 89 § 1 pkt 1 i 2 u.SN.

Za zasadne Sąd Najwyższy uznaje zarzuty rażącego naruszenia prawa procesowego i będącego jego konsekwencją naruszenia prawa materialnego. Zgodnie z przepisem art. 927 § 1 k.c., nie może być spadkobiercą osoba fizyczna, która nie żyje w chwili otwarcia spadku, ani osoba prawna, która w tym czasie nie istnieje. W przypadku dziedziczenia ustawowego w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku (art. 931 § 1 k.c.). W chwili śmierci I. K. (28 listopada 2019 r.) nie żył już jej małżonek C. K. (zmarły [...] 2000 r.). Z tego względu oczywistym jest, że powołanie go do dziedziczenia po I. K. było błędne i nastąpiło z naruszeniem powyższych regulacji ustawowych. Do takiego wniosku prowadzi również wydane przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi postanowienie z 17 listopada 2020 r. (VIII Ns 202/20), w którym I. K. nabyła spadek po zmarłym mężu. Pozostawienie w obrocie prawnym obu orzeczeń, których konsekwencje nie są możliwe do pogodzenia ze sobą, prowadziłoby zatem do oczywistego paradoksu, wywołującego stan niepewności wśród spadkobierców I. K..

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia przyznał, że badając okoliczności niniejszej sprawy, dopuścił się błędnej oceny materiału dowodowego (przede wszystkim aktu zgonu), tj. nieprawidłowo ustalił datę śmierci C. K., co w rezultacie doprowadziło do nieprawidłowego ustalenia kręgu spadkobierców ustawowych. Tymczasem sąd jest zobowiązany do wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału

dowodowego. W przypadku postępowania o stwierdzenie nabycia spadku obowiązek ten dotyczy przede wszystkim określenia kręgu spadkobierców. Sąd powinien zweryfikować zatem czy osoby, które mogłyby być powołane do dziedziczenia żyją w chwili otwarcia spadku, czy któraś z nich nie zrzekła się spadku, czy spadkodawca pozostawił po sobie testament, itp. W niniejszej sprawie wskutek oczywistego błędu związanego z analizą zawartych w sprawie dokumentów doszło do nieprawidłowego ustaleniem roku śmierci C. K., co skutkowało uznaniem go za powołanego do dziedziczenia po I. K..

Powyższe naruszenie prawa było rażące. Zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego, rażące naruszenie prawa zachodzi, gdy zaskarżone orzeczenie można uznać za niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć, gdy było wynikiem rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 13 stycznia 2021 r., I NSNc 51/20 i powołane tam orzecznictwo). W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolity pozostaje pogląd, zgodnie z którym rażące naruszenie prawa rozumieć należy jako „bardzo duże”, „wyraźne”. Jest to naruszenie prawa na tyle wyraźne, że do jego ustalenia nie jest konieczne prowadzenie złożonych procesów intelektualnych (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z 20 stycznia 2021 r., I NSNc 1/21; z 3 grudnia 2020 r., I NSNc 34/20; z 17 czerwca 2020 r., I NSNc 44/19; postanowienie Sądu Najwyższego z 27 maja 2021 r., I NSNc 109/20). Przyjmuje się ponadto, że naruszenie prawa jest rażące wówczas, gdy w jego następstwie powstają skutki, które są niemożliwe do aprobaty w świetle wymagań praworządności lub też takie, które powodują niemożność akceptacji zaskarżonego orzeczenia jako aktu, który został wydany przez organ praworządnego państwa (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 20 marca 1996 r., II PRN 4/96; por. także: wyrok Sądu Najwyższego z 5 maja 2021 r., I NSNc 159/20). Podobny pogląd wypowiedział Sąd Najwyższy w wyroku z 8 czerwca 2021 r. (I NSNc 25/19), wskazując, że „[r]ażący charakter prawa, o którym mowa w art. 89 § 1 pkt 2 ustawy z 2017 r. o Sądzie Najwyższym, winien uprawdopodobniać tezę o konieczności uchylecia zaskarżonego orzeczenia celem urzeczywistnienia zasady konstytucyjnej z art. 2 Konstytucji RP” (zob. także: wyrok Sądu Najwyższego z 24 marca 2021 r.,

I NSNc 134/20). W niniejszej sprawie naruszenie wskazanych przepisów jest zarówno rażące, jak i oczywiste. Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi nie kwestionował nieprawidłowości zastosowanych przepisów, potwierdzając nawet w uzasadnieniu wadliwość wydanego przez siebie rozstrzygnięcia, wynikającego z błędu sędziego sprawozdawcy, który nie dochowywał należytej staranności, nieprawidłowo ustalił krąg spadkobierców po zmarłej I.K. i zaliczył do niego osobę nieżyjącą w chwili otwarcia spadku.

Zasadność powyższych zarzutów prowadzi również do stwierdzenia naruszenia norm konstytucyjnych, tj. zasady ochrony zaufania obywateli do państwa w szczególności w kontekście realizacji zasady bezpieczeństwa prawnego, zawartej w art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także naruszenia prawa do odpowiednio ukształtowanej procedury sądowej, zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności, wyrażonego w art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz konstytucyjnego prawa do własności i dziedziczenia, chronionego w ramach art. 64 ust. 1 i 2 oraz art. 21 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Poprzez wydanie niezgodnego z prawem orzeczenia, zawierającego istotne błędy w zakresie wyznaczenia prawidłowego kręgu spadkobierców, Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi pozbawił wnioskodawczynię i pozostałych uczestników postępowania prawa do należytego uporządkowania spraw spadkowych. Chronione na gruncie art. 21 i art. 64 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej prawo dziedziczenia nie odnosi się bowiem do samego faktu sukcesji, który ma miejsce w chwili otwarcia spadku, lecz wiąże się z obowiązkiem organów państwa do ochrony wszelkich praw obligacyjnych związanych ze spadkiem, a także ustanowienia i zabezpieczenia odpowiednich procedur, które mają na celu stwierdzenie nabycia spadku, ochronę nabywcy czy działu spadku (tak: postanowienia Sądu Najwyższego z: 2 grudnia 2020 r., I NSNc 102/20; 18 listopada 2021 r., I NSNc 639/21).

Z tych względów przyjąć również należy, że w niniejszej sprawie zaktualizowała się przesłanka ogólna skargi nadzwyczajnej – związana z koniecznością zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Brak uchylenia zaskarżonego orzeczenia prowadziłby bowiem do sytuacji, w której w obrocie

prawnym pozostawałoby orzeczenie oczywiście niezgodne z prawem. Wiązałoby się to z istotnym naruszeniem praw spadkobierców ustawowych, dziedziczących po I. K., polegającym m.in. na niewykonalności zaskarżonego orzeczenia. Skutkiem takiego stanu rzeczy mogłaby być również utrata zaufania obywateli do państwa i jego organów, które zobowiązane są do postępowania w ramach obowiązujących przepisów i zachowania należytej staranności w zakresie stosowanych procedur.

Z tych względów, na podstawie art. 91 § 1 u.SN., Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone orzeczenie w całości, przekazując sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi.

Jednocześnie na podstawie art. 398¹⁸ k.p.c. w zw. z art. 95 pkt 1 u.SN Sąd Najwyższy zniósł wzajemnie między stronami koszty postępowania wywołanego wniesieniem skargi nadzwyczajnej.